

IMPLICAȚIILE PROFESIONISMULUI AUDITORILOR INTERNI ÎN ASIGURAREA EFICIENȚEI ACTIVITĂȚII INSTITUȚIILOR PUBLICE

CZU: 657.6:005.336.1:35

DOI: <https://doi.org/10.52673/18570461.25.3-78.14>Doctorand **Petru BABUCI**¹E-mail: petrubabuci@yahoo.comORCID: <https://orcid.org/0009-0005-4120-5752>Doctor habilitat în științe economice, conferențiar universitar **Aliona BÎRCĂ**^{1,2}E-mail: birca.aliona1@gmail.comORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9365-7639>¹Academia de Studii Economice a Moldovei²Academia Română

IMPLICATIONS OF INTERNAL AUDITORS' PROFESSIONALISM IN ENSURING THE EFFICIENCY OF PUBLIC INSTITUTIONS' ACTIVITIES

Summary. The main objective of this article is to investigate the extent to which education level, professional training, and continuous professional development of internal auditors influence the efficiency of internal audit activities. The study began with an analysis of the specialized literature and of both national and international regulatory frameworks. The study results were validated using Spearman and Pearson correlation coefficients applied to data collected from the 2024 consolidated annual report on Public Internal Financial Control and from 56 individual activity reports produced by the internal audit subdivisions of national public entities. Consequently, it was demonstrated that there is a direct correlation between the level of training and continuous professional development of internal auditors and the effectiveness of internal auditing. Their professionalism and competence reflect the outcomes of theoretical and practical training, as well as training and continuous development programs. However, the efficiency of audit activities also depends on the attitude of public authorities and institutions, the level of resource allocation, the strengthening and improvement of audit methodologies, and adaptation to international standards.

Keywords: efficiency, internal audit, professionalism, internal auditors.

Rezumat. Obiectivul principal al acestui articol este investigarea gradului de influență a nivelului de educație, formare profesională și dezvoltare profesională continuă a auditorilor interni asupra eficienței activității de audit intern. Studiul a fost inițiat cu analiza literaturii de specialitate și a cadrului reglementativ național și internațional. Rezultatele studiului au fost validate prin intermediul coeficienților de corelație Spearman și Pearson, aplicați pe datele culese din raportul anual consolidat privind controlul financiar public intern pentru anul 2024 și pe 56 de rapoarte individuale de activitate ale subdiviziunilor de audit intern ale entităților publice naționale. În consecință, a fost demonstrat că există o corelație directă între nivelul de formare și dezvoltarea profesională continuă a auditorilor interni și eficacitatea auditului intern. Profesionismul și competența acestora reflectă rezultatele pregătirilor teoretice și practice, ale programelor de formare și dezvoltare continuă, însă eficiența activității de audit depinde și de atitudinea autorităților și instituțiilor publice, nivelul alocării resurselor, consolidarea și îmbunătățirea metodologiei de audit și adaptarea la standardele internaționale.

Cuvinte-cheie: eficiență, audit intern, profesionism, auditori interni.

INTRODUCERE

Auditul intern joacă un rol esențial în asigurarea transparenței, integrității și eficienței instituțiilor publice. Într-un mediu în continuă schimbare, marcat de cerințe în permanentă creștere și răspundere, acesta transcende simpla identificare a neregulilor, fiind perceput drept un barometru al bunei guvernări și al alocării judicioase a resurselor. Contextul său dinamic determină o continuă transformare, adaptare la

schimbările contextuale, digitalizare a proceselor, simplificare a procedurilor și accentul pus pe dezvoltarea competențelor și a cunoștințelor auditorilor interni.

Sectorul public are un rol hotărâtor în asigurarea bunăstării generale a cetățenilor, iar auditul intern devine unul dintre cele mai importante instrumente în realizarea acestui deziderat. Ordonatorii de credite, în funcție de recomandările auditului intern, efectuează ajustări și îmbunătățiri, optimizând utilizarea resurse-

lor și a serviciilor prestate cetățenilor. Rezultatele activității de audit servesc drept sursă de informații în legătură cu domeniile în care entitățile publice excelează sau există loc pentru îmbunătățiri.

Deosebit de importantă pentru asigurarea eficienței auditului intern este mărimea echipei de audit. În prezent, sectorul public se confruntă cu provocări legate de atragerea și menținerea acestor categorii de angajați. La începutul anului 2025, în Republica Moldova activau 146 de auditori interni în sectorul public, înregistrându-se o fluctuație de personal de 23% pe parcursul anului 2024. Aceste cifre demonstrează o nevoie semnificativă de măsuri pentru îmbunătățirea atractivității și eficienței acestei profesii. Cercetările pragmatice demonstrează că $\frac{2}{3}$ din subdiviziunile de audit intern sunt formate dintr-un singur auditor, ceea ce reduce semnificativ eficiența activității sale. Totodată, această situație contravine cerințelor legale privind numărul minim de unități de personal în subdiviziunile entităților publice precum ministerele, Casa Națională de Asigurări Sociale, Compania Națională de Asigurări în Medicină. Entitățile respective ar trebui să aibă cel puțin 3 unități de personal dedicate auditului intern, însă aceste cerințe sunt respectate doar de un număr restrâns de entități.

O altă problemă vizează structura fragmentată a auditului intern în sectorul public, cu subdiviziuni dispersate, neomogene și concentrate în unități structurale mici. Aproximativ 63% dintre acestea au statut de „serviciu”, în timp ce 20% activează ca auditori interni individuali, în afara unei structuri autonome. În consecință, procesul de implementare a standardelor profesionale specifice și de evaluare sistematică a domeniilor de activitate devine dificil de realizat.

Datele publice atestă că, la începutul anului 2025, 115 entități publice au constituit subdiviziuni de audit intern în structurile lor organizaționale. Cu toate acestea, doar 66% dintre subdiviziunile respective erau funcționale și dotate cu personal de audit intern. Acest fapt subliniază importanța nu doar a instituirii unor astfel de subdiviziuni, ci și a asigurării unei funcționalități efective. Organele locale de nivelul al doilea prezintă un grad de suplinire de 37%, reflectând astfel provocări majore în acoperirea necesarului de personal. Din 14 ministere, subdiviziuni de audit intern funcționale au 12, cu un nivel de suplinire de 63%. La rândul lor, entitățile publice subordonate organelor centrale sau aflate la autogestire au niveluri de suplinire de 57%, respectiv 55%. Totodată, instituțiile publice subordonate Guvernului Republicii Moldova prezintă un nivel de suplinire mai bun, de 61% [1].

Din această perspectivă, eficiența funcției de audit intern în entitățile publice este direct influențată

de structura și organizarea subdiviziunilor sale. Faptul că doar o proporție redusă a acestora este funcțională evidențiază provocările legate de resurse și organizare în cadrul administrației publice. Această situație nu doar limitează capacitatea de a efectua misiuni de audit intern cuprinzătoare și de calitate, ci are și un impact semnificativ asupra eficienței, transparenței și responsabilității în gestionarea resurselor publice. Nevoia de personal calificat și de resurse adecvate este esențială pentru funcționarea corespunzătoare a auditului intern, care trebuie să contribuie la o guvernare solidă și la utilizarea judicioasă a resurselor publice. Prin urmare, unul dintre principalele obstacole în realizarea unui audit intern eficient îl constituie lipsa personalului calificat. Media generală de ocupare a funcțiilor, de 54% în sectorul public, precum și fluctuația semnificativă în domeniu explică necesitatea cercetării acestei probleme.

Scopul prezentului studiu constă în analiza factorilor ce determină performanța auditului intern și a modului în care competența profesională contribuie la creșterea eficienței guvernării instituționale. Continuând demersul științific inițiat în numărul 4 (75) 2024 al revistei AKADEMOS, în care eficiența a fost analizată din perspectiva obiectivității și independenței auditului intern, articolul de față se concentrează asupra studiului factorilor care definesc profesionalismul auditorilor interni și asupra modului în care aceștia influențează performanța și eficiența activității de audit intern.

MATERIALE ȘI METODE

Auditul intern supraveghează realizarea obiectivelor într-o manieră etică, conformă și eficace, contribuie la îmbunătățirea mediului de control intern și evaluării riscului. Mai mult, acesta joacă un rol esențial în menținerea integrității financiare și operaționale. Mecanismele de realizare a auditului intern în țara noastră sunt diverse, permițând adaptabilitatea în raport cu nevoile și resursele entității publice. O organizare adecvată și o funcționare eficientă sunt cruciale pentru identificarea și remedierea în timp util a deficiențelor și neregulilor. O subdiviziune de audit intern bine structurată și dotată corespunzător oferă recomandări valoroase pentru îmbunătățirea și responsabilizarea activităților, optimizarea resurselor și fortificarea culturii și integrității [2].

Eficacitatea auditului intern, potrivit lui O. Türetken ș.a. (2020), se asociază adesea cu atribuțiile auditorilor, competențele și experiența lor [3]. Spre exemplu, auditorii cu un nivel mai înalt de educație și certificări profesionale oferă o garanție mai ridicată a eficienței. Din această perspectivă, Y. Chang ș.a. (2019) demon-

streață că există o asociere semnificativă între caracteristicile esențiale ale auditului intern și eficacitatea controlului intern [4]. Calificările și competențele auditorilor interni sunt invers proporționale cu numărul deficiențelor identificate în cadrul controlului intern. Astfel, putem afirma că entitățile publice care investesc în dezvoltarea și consolidarea unor echipe de audit obțin un control intern și audit mai eficient. În examinarea calității misiunilor de audit, A. Iachimovschi (2022) pune accent pe cultura corporativă, ce trebuie implementată la toate nivelurile organizaționale, și pe dezvoltarea unor politici de sporire a gradului de conștientizare a auditorilor pentru a acționa în interes public și a corela orice decizie cu strategiile instituției publice [5].

În studiul eficienței și eficacității funcției de audit intern, O. Türetken ș.a. pun accent pe modalitatea de organizare și funcționare. O structură adecvată, resurse corespunzătoare și proceduri clare sunt esențiale pentru asigurarea unui audit exhaustiv, care acoperă ariile cu risc sporit [3]. Cu alte cuvinte, eficiența activității unei instituții publice depinde, în mare măsură, de modalitatea de organizare a auditului intern. În mod direct, aceasta este o funcție a profesionismului celor care îl realizează. Din perspectiva dată, inițiem studiul cu examinarea semnificației termenului de *profesionism*, definit în *Dicționarul explicativ al limbii române* drept *practicarea unei îndeletniciri ca profesie*. Prin urmare, profesionismul este strâns legat de o anumită profesie, în cazul de față – auditul intern.

În Figura 1 sunt prezentate etapele utilizate în cercetarea mai detaliată a acestei dimensiuni. După cum se observă, profesionismul auditorilor interni este influențat, în primul rând, de educație, care poate fi formală sau informală, iar ulterior de formarea și dezvoltarea profesională. Într-un mediu în continuă schimbare a tehnologiilor și metodologiilor de evaluare, educația și dezvoltarea profesională continuă a auditorilor interni devin esențiale [6]. Acestea nu doar sporesc calitatea auditului în ansamblu, ci îi pregătesc pe auditorii interni să facă față provocărilor emergente și să identifice oportunități de remediere a neregulilor constatate.

În studiul literaturii de specialitate, evidențiem importanța prevederilor reglementative referitoare la

noțiunile de educație, formare și dezvoltare profesională. Potrivit Codului educației al Republicii Moldova, *Sistemul de educație* (Figura 1), cuprinde instituțiile și organizațiile educaționale, economice, politice, științifice, culturale, obștești, precum și diverse categorii de comunități care pot contribui, în mod direct sau indirect, la realizarea funcției educaționale și la asigurarea procesului de formare și dezvoltare a personalității în cadrul educației formale, nonformale și informale [7]. Astfel, această definiție are un caracter complex, deoarece include diverse categorii de entități din domeniul educației, iar formarea și dezvoltarea profesională sunt elemente de bază ale acestui sistem. Sistemul de educație românesc funcționează pe baza *Legii învățământului preuniversitar* și *Legii învățământului superior*. Potrivit *Legea învățământului superior*, care contribuie în mod direct la formarea auditorilor interni, *educația* este definită drept ansamblul proceselor de punere în aplicare a programelor și activităților de învățare și formare a rezultatelor învățării, atât în mod formal, cât și informal [8]. În această definiție, remarcăm concretizarea rolului formării profesionale ca element al educației formale instituționale, deși asupra profesionismului auditorilor interni exercită influență și educația informală.

Educația formală academică, potrivit lui Abbott și colab., este esențială în pregătirea auditorilor interni. O bază teoretică solidă în domeniul contabilității, finanțelor, dreptului și managementului le oferă auditorilor o bază solidă ce trebuie valorificată. Cunoștințele obținute contribuie la înțelegerea principiilor fundamentale și a practicilor standardizate care guvernează profesionismul lor. Cu toate acestea, cunoștințele teoretice nu sunt suficiente – aplicarea practică a lor în scenarii reale este ceea ce distinge un profesionist calificat [6].

Formarea profesională (Figura 1), potrivit titlului VIII al Codului muncii, constituie orice proces de instruire prin care un salariat dobândește o calificare. Astfel, deducem că formarea profesională se referă la persoanele angajate în câmpul muncii, deși ea începe în timpul procesului de educație instituțională. În cod sunt oferite mai multe detalii, însă pentru auditorii

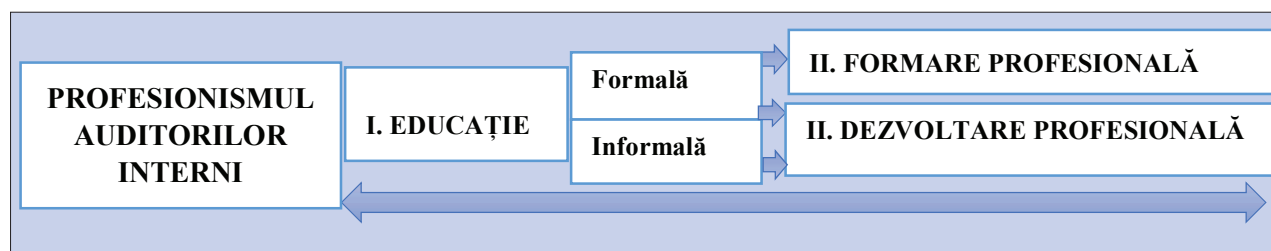

Figura 1. Succesiunea conceptelor în studiul privind profesionismul auditorilor interni.

interni cea mai relevantă este *formarea profesională continuă*. Aceasta este apreciată drept procesul de instruire prin care salariatul, având deja o profesie, își completează cunoștințele profesionale, aprofundând cunoștințele de specialitate prin deprinderea unor metode sau procedee noi, aplicate în cadrul specialității respective [9]. În Codul muncii din România găsim mai multe explicații privind obiectivele formării profesionale, din care reiese că rolul stagiilor și cursurilor nu rezidă numai în *deprinderea unor metode sau procedee noi* [10]. Acest fapt demonstrează că auditorii interni devin mai eficienți dacă își îmbunătățesc în permanență cunoștințele și abilitățile.

Dezvoltarea profesională are legături directe cu educația și formarea profesională, însă se deosebește prin caracterul său subiectiv, prin educația informală și faptul că pune în valoare caracteristicile și obiectivele fiecărui individ în parte. Apreciată drept un proces continuu, pe tot parcursul vieții, aceasta contribuie la îmbunătățirea abilităților, cunoștințelor și competențelor profesionale și personale prin consolidarea încrederii în sine, eficiența activităților desfășurate, integrarea cu succes în echipele de muncă etc.

În contextul unei lumi în continuă schimbare, cu cerințe crescânde în domeniul financiar și operațional, auditorii interni trebuie să dispună de cunoștințe aprofundate privind normele, reglementările și standardele relevante. Aceasta implică familiarizarea cu practicile specifice sectorului în care operează entitatea publică, fie că este vorba despre sectorul public în general, despre sistemul de asigurări sociale de sănătate sau despre alte domenii conexe. Pe măsura modificării permanente a cadrului legislativ și reglementativ, a evoluției tehnologiilor informaționale și a metodelor de lucru, este esențial ca auditorii interni să fie la curent cu aceste schimbări. Dezvoltarea profesională continuă, prin participarea la seminare de instruire, ateliere și conferințe, ajută auditorii să se acomodeze la noile tendințe și schimbări din domeniu. Organizațiile profesionale, cum ar fi Institutul Auditorilor Interni (IIA), oferă o varietate de resurse și oportunități de formare pentru membrii săi, contribuind, astfel, la dezvoltarea continuă a competențelor [11].

Certificările profesionale la nivel național sau internațional nu numai că validează competența unui auditor, ci îl obligă să își mențină cunoștințele și să le actualizeze printr-o perfecționare continuă. În contextul național, certificarea (acreditarea) profesională a auditorilor interni în sectorul public este organizată de Ministerul Finanțelor. Această acreditare vizează satisfacerea cerințelor de cunoștințe și competențe necesare pentru exercitarea atribuțiilor specifice auditului intern. Certificarea include un program de instrui-

re structurat pe trei niveluri, diferențiate în funcție de complexitate, iar pentru menținerea acesteia, auditorii trebuie să participe la diverse forme de dezvoltare profesională continuă.

Afirmațiile menționate anterior au la bază studiile teoretice și datele statistice oficiale, însă validarea acestora implică utilizarea demersului științific prin *metodologia de cercetare*. Culegerea datelor se realizează prin metoda calitativă – analiza de conținut conceptuală. Prelucrarea ulterioară a datelor impune codificarea informației de ordin calitativ prin intermediul metodelor cantitative și validarea ipotezei de cercetare (H):

H: *Profesionismul auditorilor interni are un impact semnificativ asupra eficienței activității instituțiilor publice.*

Prin urmare, eficiența activității de audit intern este *variabila dependentă*, care variază în funcție de 11 *variabile independente* prezentate în Tabelul 1.

Metodologia propusă permite evaluarea stării actuale a auditului intern în sectorul public al Republicii Moldova. Rezultatele acestui studiu oferă o înțelegere clară a importanței fiecărei caracteristici esențiale și a modului în care acestea contribuie la creșterea eficienței. Prin urmare, conducătorii entităților publice pot utiliza rezultatele cercetării pentru valorificarea deplină a potențialului auditului intern și consolidarea sistemelor și proceselor de management al riscurilor. Totodată, combinațiile propuse dintre variabila dependentă și cele independente, raportate la resursele limitate alocate activității de audit intern, sugerează o nevoie imperativă de a reconsidera modul în care acesta este organizat, structurat și dotat pentru a asigura perfecționarea auditorilor interni din sectorul public.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

Rezultatele studiului demonstrează că un auditor intern bine pregătit, care se angajează într-o formare profesională continuă, trebuie să fie la curent cu evoluțiile din domeniu, precum și cu cele mai recente standarde și practici aplicabile. Lista factorilor caracteristici educației și dezvoltării profesionale (Tabelul 1), cu influență asupra eficienței auditului intern, a fost extrasă din rapoartele individuale ale entităților publice din Republica Moldova.

Testarea și validarea ipotezei prezentate prin intermediul factorilor din Tabelul 1 se realizează cu ajutorul coeficienților de corelație Spearman (Figura 2) și Pearson (Figura 3). Rezultatele obținute prin metoda Spearman sunt prezentate în Figura 2, sub forma unui heatmap.

După cum se observă din Figura 2, calculele realizate în cadrul modelului econometric au identificat cele mai puternice 9 corelații, și anume:

Tabelul 1

Lista factorilor utilizați în evaluarea profesionismului auditorilor interni

Simbolizare factori	Denumire variabile independente
EDU_0	Denumirea entității publice
EDU_1	Experiența de muncă în audit intern a conducătorului subdiviziunii
EDU_2	Experiența medie de muncă în audit intern a angajaților
EDU_3	CertIFICATE de calificare profesională
EDU_4	CertIFICATE de evaluare – nivel avansat
EDU_5	CertIFICATE de evaluare – nivel intermediar
EDU_6	CertIFICATE de evaluare – nivel de bază
EDU_7	Conducătorul deține certificat de calificare profesională
EDU_8	Cel puțin 40 de ore de dezvoltare profesională per angajat
EDU_9	Număr mediu de ore de dezvoltare profesională per angajat
EDU_10	Subdiviziunea de audit intern dispune, în mod colectiv, de cunoștințe și competențe
EDU_11	Subdiviziunea de audit intern a beneficiat de asistență de specialitate

Sursa: Elaborat de autori pe baza [12; 13].

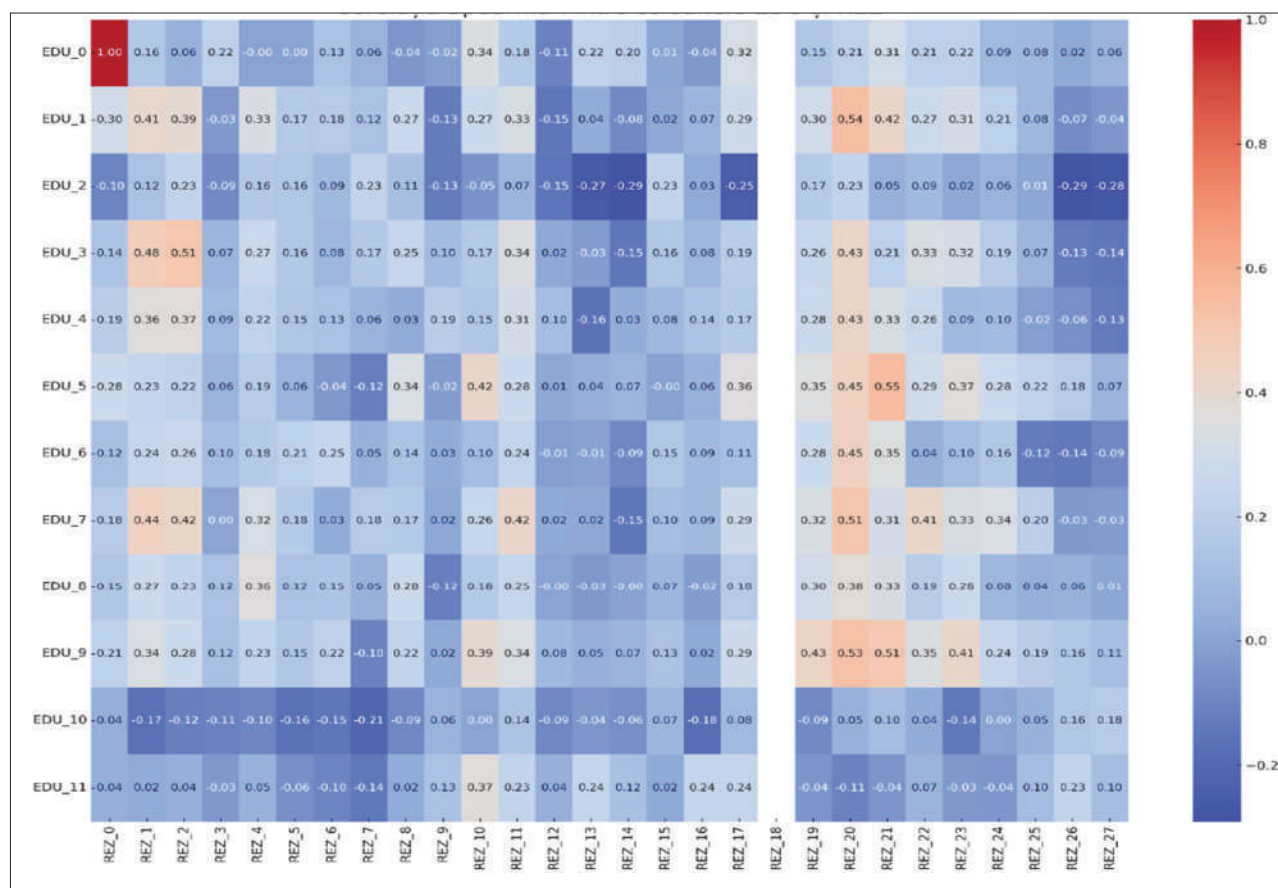

Figura 2. Corelația Spearman privind relațiile dintre eficiența auditului intern și profesionismul auditorilor interni.

- EDU_5 și REZ_21: 0.5465;
- EDU_1 și REZ_20: 0.5382;
- EDU_9 și REZ_20: 0.5306;
- EDU_7 și REZ_20: 0.5116;
- EDU_3 și REZ_2: 0.5076;
- EDU_9 și REZ_21: 0.5053;
- EDU_3 și REZ_1: 0.4757;
- EDU_5 și REZ_20: 0.4500;
- EDU_6 și REZ_20: 0.45.

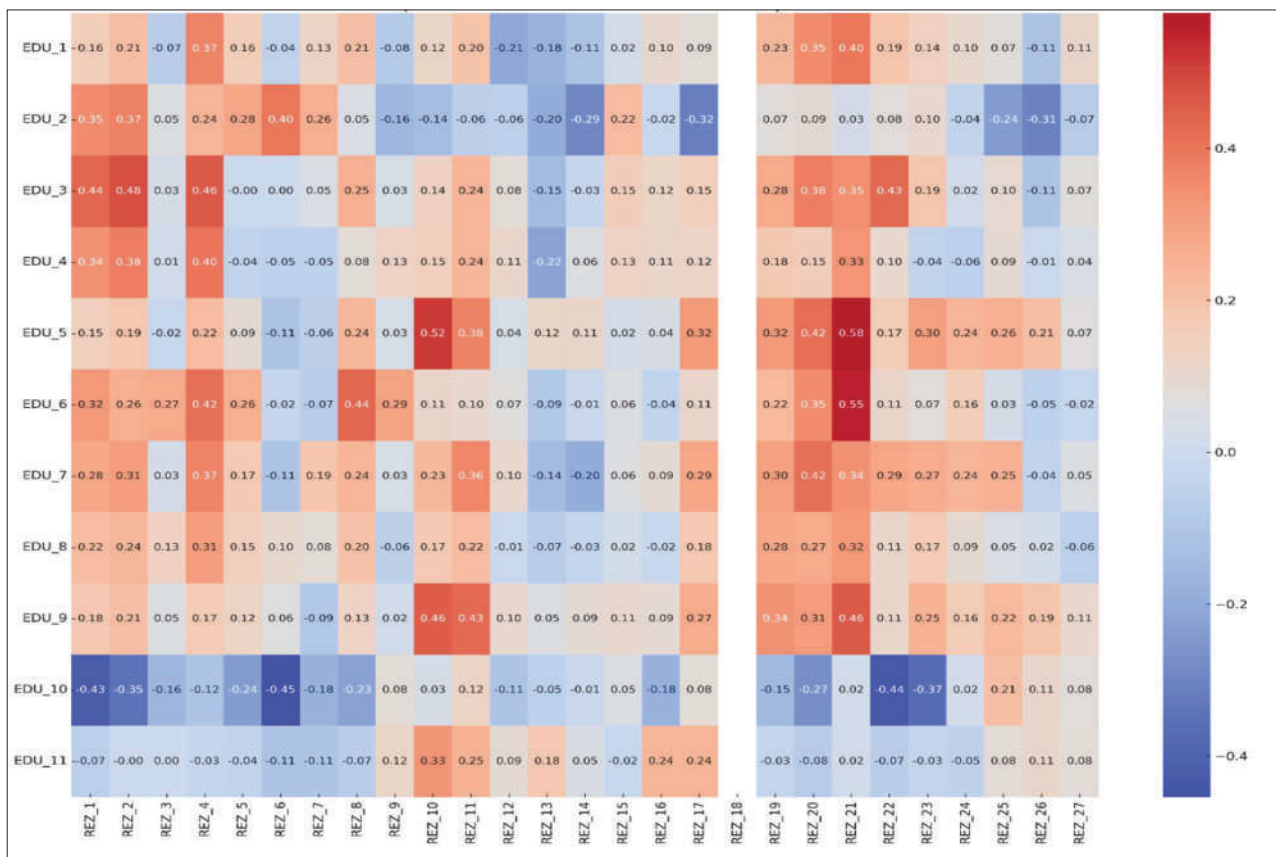

Figura 3. Corelația Pearson privind relațiile dintre eficiența auditului intern și profesionismul auditorilor interni.

Corelația pozitivă între nivelul de calificare, certificare și activitatea de implementare a recomandărilor de audit la termen sugerează că un nivel mai înalt de educație și dezvoltare profesională contribuie la creșterea eficienței și eficacității auditului intern.

Numărul misiunilor de audit intern planificate și realizate sunt în corelație pozitivă cu nivelul de calificare al personalului. Totuși, rezultatele corelațiilor din Figura 2 nu reflectă neapărat o legătură de cauzalitate pentru fiecare factor în parte. Entitățile publice ar trebui să se concentreze pe dezvoltarea și îmbunătățirea continuă a competențelor personalului, în scopul creșterii eficienței și eficacității auditului intern. O atenție specială trebuie acordată perfecționării competențelor necesare în planificarea și realizarea misiunilor de audit, precum și în urmărirea implementării recomandărilor.

Cercetarea relațiilor dintre factorii menționați în Tabelul 1 a fost realizată și pe baza coeficienților de corelație Pearson, prezentat în Figura 3 sub forma unui heatmap. După cum se observă din Figura 3, calculele realizate în modelul econometric au identificat cele mai intense 10 corelații:

- EDU_5 și REZ_21: 0.58;
- EDU_6 și REZ_21: 0.55;
- EDU_5 și REZ_10: 0.52;
- EDU_3 și REZ_2: 0.48;
- EDU_9 și REZ_21: 0.46;

- EDU_3 și REZ_4: 0.46;
- EDU_9 și REZ_10: 0.46;
- EDU_10 și REZ_6: -0.45;
- EDU_10 și REZ_22: -0.44;
- EDU_6 și REZ_8: 0.44.

Rezultatele cercetării demonstrează necesitatea dezvoltării continue a cunoștințelor și competențelor personale, impuse de evoluția inovațiilor, adaptarea permanentă a cadrului reglementativ și noile condiții impuse de prevenirea încălzirii globale. Acestea sunt vitale pentru nivelul de asigurare oferit de auditul intern entităților publice.

Una dintre cauzele problemelor legate de organizarea și funcționarea auditului intern vizează structurile administrative interne subdimensionate la nivelul autorităților centrale și locale. Această situație restricționează capacitatea de a evalua sistematic și comprehensiv activitatea entităților publice și de a implementa standardele profesionale de asigurare a calității. Managerii superiori nu pot evalua în totalitate importanța și capacitatea auditului intern, consolidarea sistemelor de control intern și realizarea obiectivelor instituționale. Ponderea redusă a resurselor alocate auditului intern demonstrează nivelul scăzut de interes al ordonatorilor de credite, circumstanță care nu este propice asigurării unui management financiar public competent și responsabil.

O atitudine eficientă presupune strategii inovatoare, investiții semnificative în dezvoltare profesională și un angajament profund față de excelență în audit și guvernare. În termeni reali, progrese substanțiale implică angajamente adecvate ale autorităților și instituțiilor publice, alocarea suficientă de resurse, consolidarea și dezvoltarea profesională a personalului implicat, îmbunătățirea metodologiilor de audit și adaptarea la standardele internaționale.

Integrarea inovațiilor și tehnologiilor moderne în procesele de audit intern poate facilita evaluări mai rapide, mai precise și mai cuprinzătoare. Automatizarea, analiza de date și tehnologiile informaționale avansate reprezintă oportunități pentru a optimiza resursele, a îmbunătăți analizele și a genera rapoarte exhaustive și relevante. Extinderea colaborării, atât la nivel național, cât și internațional, poate îmbunătăți schimbul de cunoștințe, de experiențe și de cele mai bune practici în auditul intern.

CONCLUZII

Eficiența este o noțiune complexă și subiectivă, diferită de la o instituție la alta, și depinde în mare măsură de eficiența activității auditului intern din cadrul acesteia. Auditul intern joacă un rol decisiv în asigurarea perfecționării permanente a performanței sectorului public și consolidarea încrederii și credibilității. Auditorii interni trebuie să evolueze odată cu avansarea tehnologică și cu schimbările din mediul de afaceri și guvernamental, punând accent pe digitalizare și dezvoltare continuă. Parteneriatele interinstituționale eficiente, prin colaborare și partajare de cunoștințe între diferite entități și agenții, nu numai că vor îmbunătăți calitatea auditului intern, ci vor stimula inovația și eficiența la nivel național.

Rezultatele demonstrează validarea ipotezei de cercetare printr-o corelație directă între formarea și dezvoltarea profesională continuă a auditorilor interni și eficiența instituțiilor publice. Profesionismul și competența auditorilor interni, dovedite prin pregătirea teoretică și practică, joacă un rol esențial în realizarea unor audituri eficiente. Programele de formare și dezvoltare continuă oferă un nivel de asigurare privind existența cunoștințelor și competențelor necesare. Totodată, acest demers justifică alinierea practicilor de audit la standardele internaționale și anticiparea eventualelor riscuri.

Perfecționarea continuă este pilonul central în cariera unui auditor intern, fie că activează în Republica Moldova, fie într-o altă țară. Pentru a oferi o valoare adăugată entității publice și a menține un nivel înalt de profesionism și competență, auditorul trebuie să investească permanent în dezvoltarea sa și să rămână angajat în procesul de învățare de-a lungul întregii cariere.

BIBLIOGRAFIE

1. Raportul anual consolidat privind controlul financiar public intern pentru anul 2024, [online] https://mf.gov.md/sites/default/files/documente%20relevante/Raport%20consolidat%20CFPI%20pt%202024_30.05.2025%20%281%29.pdf (consultat: 26.06.2025).
2. Lenz, R.; Hahn, U. A synthesis of empirical internal audit effectiveness literature pointing to new research opportunities. In: *Managerial Auditing Journal*, 2015, <http://dx.doi.org/10.1108/MAJ-08-2014-1072>
3. Türetken, O.; Jethfer, S.; Ozkan, B. Internal audit effectiveness: operationalization and influencing factors. In: *Managerial Auditing Journal*, <https://doi.org/10.1108/MAJ-08-2018-1980>
4. Chang, Y.; Chen, H.; Cheng, R.; Chi, W. (2019). The impact of internal audit attributes on the effectiveness of internal control over operations and compliance. In: *Journal of Contemporary Accounting & Economics*, [online] <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1815566918301589> (consultat: 18.11.2024).
5. Iachimovschi, A. Asigurarea calității misiunilor de audit în conformitate cu cerințele actuale ale standardelor internaționale profesionale. În: *International Scientific Conference on Accounting – ISCA. Conferința Științifică Internațională, 1-2 Aprilie 2022, Chișinău: ASEM, 2022, p. 243, https://caae.ase.md/files/conferinte/isca/ISCA2022_CZU_DOI.pdf*
6. Abbott, L.; Daugherty, B.; Parker, S.; Peters, G. F. Internal Audit Quality and Financial Reporting Quality: The Joint Importance of Independence and Competence, 2015, [online] https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2673280 (consultat: 26.10.2024).
7. Codul educației al Republicii Moldova nr. 152 din 17-07-2014. În: *Monitorul Oficial*, nr. 319-324 art. 634, 24 octombrie 2014, [online] https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=146666&lang=ro# (consultat: 03.02.2025).
8. Legea învățământului superior nr. 199 din 4 iulie 2023, Parlamentul României. În: *Monitorul Oficial* nr. 614 din 5 iulie 2023, [online] https://www.edu.ro/legile_edu (consultat: 03.02.2025).
9. Codul muncii al Republicii Moldova nr. 154 din 28-03-2003. În: *Monitorul Oficial*, nr. 159-162, art. 648, 29 iulie 2003, [online] https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=142481&lang=ro# (consultat: 04.02.2025).
10. Codul muncii, Legea nr. 53/2003 din 24 ianuarie 2003, republicat. În: *Monitorul Oficial*, nr. 345 din 18 mai 2011, https://www.codulmuncii.ro/titulul_6_1.html (consultat: 04.02.2025).
11. Institutul Auditorilor Interni, [online] <https://www.theiia.org/en> (consultat: 25.10.2024).
12. Raport de evaluare a performanței Cheltuielilor publice și răspunderii financiare. Banca Mondială, 2022, [online] <https://www.pefa.org/node/4990> (consultat: 09.12.2024)
13. Standarde naționale de audit intern. În: *Monitorul Oficial*, nr. 400-409, art. 1577, 2018, [online] https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=110376&lang=ro# (consultat: 09.12.2024).